

POŽADAVKY NA UNIVERSÁLNÍ OZNAČOVÁNÍ KAVIÁRU

Všechny nádoby s kaviárem na vnitrostátním i mezinárodním trhu musí mít jednorázový štítek s údaji o původu a zemi původu kaviáru.

Vlády států na celém světě souhlasily s universálním systémem označování kaviáru proto, aby bylo zajištěno, že se na trh dostane jen kaviár z legálních zdrojů. Systém označování kaviáru pomůže vládám, obchodníkům a spotřebitelům rozlišit legálně obchodovaný kaviár od nelegálního. Tento leták uvádí požadavky, které musí vlády a zpracovatelé kaviáru přijmout pro implementaci nového systému.

DŮVOD VZNIKU

Všechny druhy jeseterů a veslonosů jsou od r. 1998 zařazeny do příloh Úmluvy o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES). Dva druhy – jeseter velký (*Acipenser sturio*) a jeseter krátkorypý (*Acipenser brevirostrum*) jsou zařazeny do přílohy I Úmluvy. S druhy zařazenými do této přílohy je zakázán mezinárodní obchod. Všechny ostatní druhy jsou zařazené do přílohy II, což znamená, že obchod s nimi je regulován vládami systémem povolení, které v ČR vydává Ministerstvo životního prostředí.

Na konferenci CITES v roce 2000 se vlády dohodly zavést standardizovaný systém značení na veškerý export kaviáru, aby byl legální obchod s kaviárem po celém světě usnadněn a byla umožněna jednoduchá identifikace zdroje a původu kaviáru. Po dvou letech byly požadavky na značení rozšířeny a bylo dohodnuto, že všechny obchodované nádoby s kaviárem, ať při dovozu, vývozu, opětovném vývozu nebo obchodované na domácím trhu, mají mít štítek, který by obsahoval přesně stanovený soubor informací včetně údajů o zemi a roku sklizně (lovu), aby byla umožněna identifikace původu kaviáru. Vlády se dohodly, že od ledna r. 2004 budou přijímat pouze zásilky kaviáru označené podle nového doporučení. Navíc se dohodly, že označování bude vyžadováno i u veškerého kaviáru obchodovaného na vnitřním trhu včetně kaviáru, který je přebalován. Informace, které musí štítek obsahovat, jsou podrobně uvedeny v rezoluci CITES č. 12.7 (Rev. CoP14).

Následně začaly vlády celého světa schvalovat a implementovat legislativní a administrativní opatření na národní úrovni, aby vyhověly nařízením CITES o značení kaviáru. V květnu 2006 přijala Evropská unie (EU) nařízení Komise (ES) č. 865/2006, které nahradilo nařízení Komise (ES) č. 1808/2001 a které zavedlo povinné značení všech nádob obsahujících kaviár ve všech členských státech EU. Od té doby musí mít všechny nádoby s kaviárem, bez ohledu na jejich velikost, na trhu v EU CITES štítek.

Kaviár beluga může dosáhnout maloobchodní ceny až 600 EUR za 100 g.

Je tedy nezbytné, aby každý, kdo je zapojen do obchodu s kaviárem (včetně dovozců, vývozců, velkoobchodníků, maloobchodníků, restaurací a podniků cestovního ruchu, jako jsou provozovatelé lodí, aerolinií a luxusních hotelů), byl obeznámen s požadavky na označování, aby mohl vyhovět novým pravidlům. Z nově zavedeného označování budou mít také prospěch spotřebitelé, protože jim umožní ověřit si při nákupu legálnost kaviáru.

JAKÝCH VÝROBKŮ Z JESETERŮ SE TO TÝKÁ?

Veškerý kaviár ze všech druhů jeseterovitých ryb je zahrnut do CITES. Mezi běžná pojmenování a třídy kaviáru patří: beluga, asetra, osetra, sevruga, kaluga, hackleback, paddlefish, shovel-nosed sturgeon, American sturgeon, American black a sterlet. CITES pokrývá obchod se všemi druhy jeseterů a veslonosů, jejich částmi a odvozeninami z nich včetně kaviáru, masa, kůží, živých ryb, oplodněných jiker, chrupavek a rybího klihatu. Lisovaný kaviár, pasterizovaný kaviár a nejčastěji exportovaný, mírně solený „malosol“ jsou také kryty úmluvou CITES. Jakákoliv mezinárodní zásilka těchto produktů musí být proto doprovázena příslušnými povoleními CITES. Pro další informaci o povoleních CITES kontaktujte výkonný orgán CITES ve vaší zemi (ČR – Ministerstvo životního prostředí – www.env.cz/cites) anebo navštivte portál Sekretariátu CITES (www.cites.org).

Požadavky CITES na označování jsou v současné době uplatňovány jen u kaviáru. Obchod s jikrami druhů ryb, které nejsou uvedeny v přílohách CITES, včetně produktů, které jsou často uváděny jako „náhražky kaviáru“, nejsou regulovány úmluvou CITES. V některých zemích (a v EU) je použití slova „kaviár“ omezeno zákonem na jikry jeseterovitých ryb.

POŽADAVKY NA OZNAČOVÁNÍ

Podle požadavků CITES na označování kaviáru musí mít všechny prvotní nádoby kaviáru jednorázový štítek, který nelze znovu použít. Prvotní nádobou se rozumí všechny plechovky, krabice, sklenice nebo jakékoli jiné nádoby, do kterých je kaviár přímo plněn bez ohledu na jejich velikost a bez ohledu na to, jestli místo jejich určení je na vnitrostátním nebo mezinárodním trhu. Požadavky na označování se vztahují na všechny kaviár, ať je vyprodukováno pro komerční či nekomerční účely a ať je prodáván na mezinárodním nebo vnitrostátním trhu. Jednorázový štítek je takový, který nemůže být sundán z nádoby, aniž je poškozen, a nádoba jím označená nemůže být otevřena, aniž se štítek zničí. Jednorázový štítek musí být nalepen zpracovatelským závodem či závodem na balení nebo přebalování kaviáru a musí být nalepen na prvotní nádobě. Údaje uvedené na štítku musí být uvedené buď na vývozním povolení CITES, nebo v jeho příloze. Používají se dva typy štítků podle toho, zda je kaviár plněn zpracovatelskou firmou v zemi původu nebo je přebalován v jiné zemi.

ŠTÍTEK: ZE ZEMĚ PŮVODU

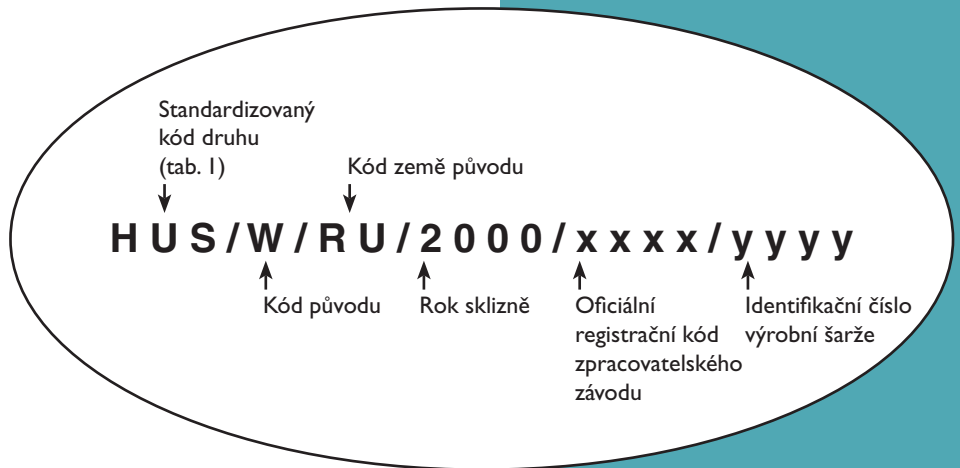
Štítek na nádobu s kaviárem, která je naplněna zpracovatelskou firmou v zemi původu, musí obsahovat následující informace v pořadí, jak jsou uvedeny:

1. Standardizovaný kód druhu (standard species code): CITES stanovil třípísmenné kódy pro identifikaci druhů jeseterovitých ryb, kříženců a směsky druhů. Například „HUS“ je standardizovaný kód pro druh vyza velká (*Huso huso*). Tyto kódy jsou uvedeny v tabulce I.

2. Kód původu (source code): je písmeno uvedené na dokladu CITES pro identifikaci původu kaviáru. Je to buď „W“ pro jesetery ulovené ve volné přírodě (wild), nebo „C“ pro jesetery odchované v zajetí (captive-bred).

3. Kód země původu (country of origin code): Používá se dvoupísmenný kód Mezinárodní organizace pro standardizaci (ISO), například: „RU“ pro Ruskou federaci. Seznam ISO kódů zemí lze nalézt na <http://www.cites.org/eng/disc/parties/alphabet.shtml>.

4. Rok sklizně (lovu) (year of harvest)

5. Oficiální registrační kód zpracovatelského závodu: Každá exportní země musí zavést národní registrační systém pro zpracovatelské závody. Každý závod musí mít přidělen svůj oficiální jedinečný registrační kód. Tento kód je uveden na nálepce jako číslo zpracovatelského závodu (number of the processing plant).

6. Identifikační číslo výrobní šarže (lot identification number) odpovídající systému výrobních šarží užívaných zpracovatelským, či přebalovacím závodem.

ŠTÍTEK: ZE ZEMĚ PŘEBALOVÁNÍ

Jestliže dovozce nebo obchodník přebaluje kaviár do svých vlastních plechovek, sklenic, krabic nebo jakéhokoli jiného typu nádoby, musí každou novou nádobu označit novým štítkem bez ohledu na její velikost a bez ohledu na to, zda je určena pro obchod na vnitrostátním či mezinárodním trhu. Štítek musí obsahovat následující informace v daném pořadí:

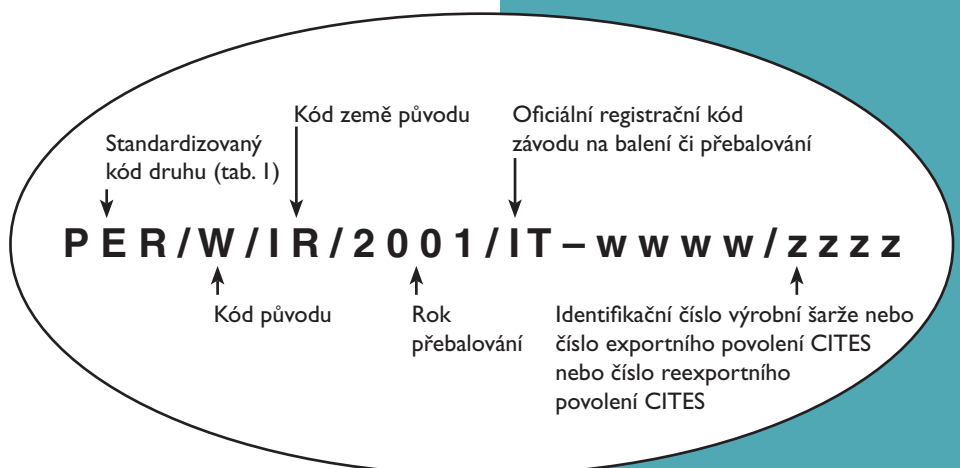
1. Standardizovaný kód druhu: (viz výše)

2. Kód původu: (viz výše)

3. Kód země původu: (viz výše)

4. Rok přebalování

5. Oficiální registrační kód závodu na balení či přebalování: Každá importní či reexportní země musí zavést národní registrační systém pro balírny kaviáru a přidělit každé z nich jedinečný oficiální registrační kód. Tento kód je uveden na nálepce jako číslo zpracovatelského závodu. Kód musí

zahrnovat dvoupísmenný ISO kód země přebalování, jestliže se tato liší od země původu. Seznam ISO kódů zemí - viz výše.

6. Identifikační číslo výrobní šarže NEBO číslo exportního povolení CITES NEBO číslo reexportního povolení CITES.

TABULKA I:
STANDARDIZOVANÝ KÓD DRUHU JESETEROVITÝCH RYB:

Vědecký název	Standardizovaný kód druhu:
<i>Acipenser baerii</i> : jeseter sibiřský	BAE
<i>Acipenser baerii baicalensis</i> : jeseter sibiřský bajkalský	BAI
<i>Acipenser brevirostrum</i> : jeseter krátkorýpý	BVI
<i>Acipenser dabryanus</i> : jeseter jihočínský (Dabryův)	DAB
<i>Acipenser fulvescens</i> : jeseter jezerní	FUL
<i>Acipenser gueldenstaedtii</i> : jeseter ruský	GUE
<i>Acipenser medirostris</i> : jeseter sachalinský	MED
<i>Acipenser mikadoi</i> : jeseter severní	MIK
<i>Acipenser naccarii</i> : jeseter jadranský	NAC
<i>Acipenser nudiventris</i> : jeseter hladký	NUD
<i>Acipenser oxyrhynchus</i> : jeseter ostrorýpý	OXY
<i>Acipenser oxyrhynchus desotoi</i> : jeseter ostrorýpý golfský	DES
<i>Acipenser persicus</i> : jeseter perský	PER
<i>Acipenser ruthenu</i> : jeseter malý	RUT
<i>Acipenser schrenckii</i> : jeseter amurský	SCH
<i>Acipenser sinensis</i> : jeseter čínský	SIN
<i>Acipenser stellatus</i> : jeseter hvězdnatý	STE
<i>Acipenser sturio</i> : jeseter velký	STU
<i>Acipenser transmontanus</i> : jeseter bílý	TRA
<i>Huso dauricus</i> : vyza malá	DAU
<i>Huso huso</i> : vyza velká	HUS
<i>Polyodon spathula</i> : veslonos americký	SPA
<i>Psephurus gladius</i> : veslonos čínský	GLA
<i>Pseudoscaphirhynchus fedtschenkoi</i> : lopatonos Fedčenkův	FED
<i>Pseudoscaphirhynchus hermanni</i> : lopatonos Hermannův	HER
<i>Pseudoscaphirhynchus kaufmanni</i> : lopatonos Kaufmannův	KAU
<i>Scaphirhynchus albus</i> : lopatonos velký	ALB
<i>Scaphirhynchus platyrhynchus</i> : lopatonos americký	PLA
<i>Scaphirhynchus suttkusi</i> : lopatonos alabamský	SUS
směska druhů (výhradně pro označení „lisovaného“ kaviáru)	MIX
hybridní druhy:	
kód pro druh samce YYY	YYY x XXX
kód pro druh samice XXX	YYY x XXX

Informace o rezoluci CITES č. 12.7 (Rev. CoP 13) o označování kaviáru, další informace o CITES a kontakty na příslušné úřady najdete na adrese www.cites.org, pro ČR na adrese www.env.cz/cites.

Informace o nařízeních vztahujících se k obchodu s kaviárem a k jeho označování v ES najdete na webových stránkách CITES Evropské Komise: http://europa.eu.int/comm/environment/cites/home_en.htm nebo na www.eu-wildlifetrade.org - tyto stránky jsou dostupné v 11 jazycích a informují o požadavcích na povolení obchodovat s kaviárem a na jeho označování v ES. Uvádějí také odkazy na národní orgány CITES v ES.

Další informace o organizaci TRAFFIC najdete na www.traffic.org.

TRAFFIC je organizace monitorující obchod s ohroženými druhy z volné přírody. Cílem její práce je zajistit, aby obchod s planě rostoucími rostlinami a volně žijícími živočichy neohrožoval ochranu přírody.

Tento leták vznikl za velkorysé podpory WWF a Rufford Maurice Laing Foundation.

Foto: Vitaly Loyanich

TRAFFIC

is a joint programme of

